

מסכת בבא בתרא – שבוע מספר 1

הלימוד השבועי: מבוא למסכת – שותפות ושכנות

ברוכים הבאים,

שמחים בבואכם ובשותפותכם

שנת לימוד תוססת ושלוה, מקדמת ומצמיחה.

צוות דרומא

תוכן הדף

- הקדמה טכנית
- הקדמה תכנית
- המשנה
- על שכנות בכלל

הקדמה טכנית

- 'סדרי' לימוד הכוללים לימוד בחרותות יתקיימו מדי שבוע בימים ב-ג-ד בבקר וביום ד בשעות 16:00 – 18:00. מומלץ לכל אחד לבחור שני בקרים קבועים על מנת למצוא חברותא קבועה.
- השיעור המסכם יתקיים ביום רביעי בערב בשעה 18:00 – 20:00.
- להסדרת התוכנית האישיה ושאלות לגבי המלגה נא לפנות לאורי – 050-2054426
- לרשותכם ספריה קטנה הכוללת ספרי עזר ללימוד גמרא ותחומים שונים (פ"ש, תנ"ך ומחשבת ישראל) – עברו עליה ובקשו סקירה בע"פ מהצוות.
- בספריה גמרות בבא בתרא רבות בהוצאות שונות. מי שרוצה להביא את שלו ולהשאיר – מוזמן לעשות זאת (ולסמן!)
- חוברות – לרשותכם חוברות מקורות על 'הלכות שכנים' הכוללות משניות בפירושים שונים, תלמוד ירושלמי, רמב"ם ועוד.
- המחשב בבית המדרש נגיש למאגרים שבספריה כולל פרויקט השו"ת – להדרכה פנו לצוות.
- הקפה? לרוויה. רק בזירות על הספרים! נא עזרו בארגון בית המדרש ביציאתכם.

הקדמה תוכנית

מסכת בבא בתרא היא החלק הבבא (השער) האחרון משלושת השערים של 'מסכת נזיקין' העוסקת ביחסים הממוניים בין בני אדם. מסכת זו המונה 30 פרקים חולקה לשלוש מסכתות בנות 10 פרקים.

שני הפרקים הראשונים של בבא בתרא, עוסקים ביחסי שכנים ומניחים למעשה את התשתית לדיון על שותפות בחברה. עליהם יש לצרף את הפרק האחרון של מסכת בבא מציעא וביחד ניתן לכנות את שלושת הפרקים 'מסכת שכנים' (בבא מציעא פרק י' ובבא בתרא פרק א-ב)

אנו נתמקד במהלך סמסטר א ב'פרק א במסכת בבא בתרא הדין בין השאר, בזכויות ברכוש משותף, הזכות לפרטיות, חלוקת מיסים, פטורים מגיוס ועוד נושאים שונים. דרך הדיונים השונים ננסה להציב עקרונות על להבנת טיב היחסים החברתיים, הערבות ההדדית ומערכת הזכויות והחובות של כל פרט בחברה.

- מומלץ לקרוא את הקדמתו של הרב עדין שטיינזלץ למסכת

המשנה

- עיברו בסקירה מהירה על שלושת הפרקים של הלכות שכנים (בבא מציעא פרק י' ובבא בתרא פרק א-ב) ונסו לאפיין את תחומי הדיון המרכזים. מה ההיגיון בחלוקת הפרקים? – בחבורות יש משניות עם פירושים שונים)
  - בבא בתרא פרק א – נסו לדלות מתוך המשניות עקרונות יסוד ליחסי שכנות.
    - ע"פ המשנה על מה מושתתים דיני השכנים מהיכן הם שואבים את תוקפם?
    - שימו לב לביטויים בהם בוחרת המשנה לתאר יחסי שכנות (ישנם כמה ביטויים) - מה הם מלמדים על מהות השכנות? מה טיבם של יחסים אלו?

על שכנות בכלל

- משלי פרק כז פסוק י

- מסכת אבות פרק ב משנה ח

... חמשה תלמידים היו לרבן יוחנן בן זכאי ואלו הן רבי אליעזר בן הורקנוס ורבי יהושע בן חנניה ורבי יוסי הכהן ורבי שמעון בן נתנאל ורבי אלעזר בן ערך ...

משנה ט אמר להם צאו וראו איזוהי דרך ישרה שידבק בה האדם רבי אליעזר אומר עין טובה רבי יהושע אומר חבר טוב רבי יוסי אומר שכן טוב רבי שמעון אומר הרואה את הנולד רבי אלעזר אומר לב טוב אמר להם רואה אני את דברי אלעזר בן ערך שבכלל דבריו דבריכם אמר להם צאו וראו איזוהי דרך רעה שיתרחק ממנה האדם רבי אליעזר אומר עין רעה רבי יהושע אומר חבר רע רבי יוסי אומר שכן רע רבי שמעון אומר הלוח ואינו משלם אחד הלוח מן האדם כלוח מן המקום ברוך הוא שנאמר (תהלים ל"ז) לוח רשע ולא ישלם וצדיק חונן ונותן רבי אלעזר אומר לב רע אמר להם רואה אני את דברי אלעזר בן ערך שבכלל דבריו דבריכם:

- הסבירו את דברי רבי שמעון. כשאדם בוחרת לו דרך טובה, מיהו השכן הטוב?

- אוצר המדרשים (אייזנשטיין)

(ב') שלשה דברים צריך אדם לבקש עליהם רחמים בכל יום ויום: על שנה טובה, על מלך טוב ועל חלום טוב, וי"א אף על שכן טוב.

שאלת סיכום

- משנה מסכת אבות פרק ה משנה ט

ארבע מדות באדם האומר שלי שלך ושלך שלך זו מדה בינונית ויש אומרים זו מדת סדום שלי שלך ושלך שלי עם הארץ שלי שלך ושלך שלך חסיד שלי שלך שלי רשע:

- האמר שלי שלי ושלך שלך –איזו דעה מתחזקת מתוך פרק א במשנה - בינונית או סדום?